

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA – 410.006.05.2016

P/16/067

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa

T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62

lwa@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/067 – Opieka nad osobami chorymi na chorobę Alzheimera oraz wsparcie dla ich rodzin.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie.
Kontroler	Jan Sulima, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 14/2016 z 15 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Siedleckie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera w Siedlcach, ul. Leśna 96, 08-110 Siedlce ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Maria Leszczyńska, Prezes Zarządu ² . (dowód: akta kontroli str. 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

W okresie objętym kontrolą⁴ Stowarzyszenie prawidłowo realizowało obowiązki statutowe, mające na celu wspieranie osób chorych na chorobę Alzheimera oraz ich rodziny, a także prawidłowo wydatkowało i rozliczyło dotacje otrzymane ze środków publicznych. Stowarzyszenie uczestniczyło w działaniach Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Alzheimerowskich, konferencjach naukowych, a od 2014 r. przy Stowarzyszeniu działa grupa wsparcia dla opiekunów osób chorych na Alzheimera.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Udział w wypracowaniu polityki zdrowotnej, opiekuńczej i społecznej wobec osób z chorobą Alzheimera oraz ich rodzin.

Opis stanu faktycznego

Stowarzyszenie powstało w 1994 r. z inicjatywy opiekunów osób opiekujących się swoimi bliskimi chorymi na Alzheimera oraz lekarza psychiatry Krystyny Jalińskiej – Kwiatkowskiej. Posiada osobowość prawną i działa na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1990 r. Prawo o stowarzyszeniach⁵ i ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁶ oraz Statutu. W Statucie określono, że celem Stowarzyszenia jest prowadzenie działalności społecznie użytecznej, m.in. w zakresie:

- pomocy społecznej rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób, ze szczególnym uwzględnieniem osób z chorobą Alzheimera, w szczególności poprzez: popularyzację wiedzy i

¹ Dalej także: Stowarzyszenie.

² Od 30 czerwca 2012 r.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ Lata 2014-2015.

⁵ Dz. U. z 2015 r., poz. 139 ze zm.

⁶ Dz. U. z 2016 r., poz. 239, dalej ustawa o wolontariacie.

upowszechnianie w społeczeństwie wagi problemów związanych z chorobą Alzheimera, innymi chorobami otępiennymi i psychicznymi, otwieranie i prowadzenie całodobowych domów opieki,

- popularyzacji wiedzy na temat choroby Alzheimera, chorób pokrewnych i psychicznych, m.in. poprzez: organizowanie dyskusji, szkoleń i seminariów poświęconych propagowaniu wiedzy na temat choroby Alzheimera, współpracę ze środkami masowego przekazu w celu popularyzacji wiedzy na temat choroby Alzheimera, prowadzenie działalności informacyjnej (informatory, ulotki, foldery, plakaty),
- działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, m.in. poprzez: organizowanie spotkań dla mieszkańców gmin, na których terenie Stowarzyszenie prowadzi Domy Opieki Społecznej,
- turystyki i krajoznawstwa, m.in. poprzez: promowanie wśród osób chorych turystyki i krajoznawstwa i organizowanie dla nich wycieczek.

(dowód: akta kontroli str. 30-37)

Stowarzyszenie od 2010 r. należy do Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Alzheimerowskich i uczestniczy w jego działaniach. Co roku wszyscy członkowie należący do Porozumienia spotykają się na zjeździe ogólnopolskim i wymieniają poglądy, doświadczenia, wspólnie podejmują działania zmierzające do polepszenia sytuacji osób chorych na Alzheimera, m.in. podczas spotkania w dniu 24 sierpnia 2011 r., które zorganizowano wspólnie z Polskim Towarzystwem Alzheimerowskim organizacje alzheimerowskie wypracowały założenia w zakresie opracowania i wdrożenia Narodowego Planu Alzheimerowskiego. Stowarzyszenia alzheimerowskie przedstawiły założenia w zakresie opieki nad pacjentami, które powinny się znaleźć w ww. Planie, w tym m.in.: konieczność zapewniania dostępu do nowoczesnych form leczenia, opracowanie standardów opieki dla chorych z zespołami otępiennymi i opracowanie programu i zapewnienie środków na działania edukacyjne.

W dniach 6-8 czerwca 2014 r. na zjeździe organizacji alzheimerowskich zorganizowanym przez Bydgoskie Stowarzyszenie Opieki Nad Chorymi z Otępieniem Typu Alzheimerowskiego pod hasłem „W kręgu człowieka zapominającego”, uznano że należy przeprowadzić szerokie badania świadomości społecznej dotyczącej choroby Alzheimera oraz jej kosztów. Wystąpiono z apelem do kandydatów na europarlamentarzystów celem wywarcia na nich nacisku by zajęli się problemem choroby Alzheimera.

Na zjeździe, który odbył się w dniach 11-13 września 2015 r. w Czernichowie, podjęto m.in. decyzję o zakończeniu prac ankietowych do końca 2016 r. oraz dyskutowano nad tym jak wyglądają plany alzheimerowskie w Europie.

(dowód: akta kontroli str. 3, 50, 61-71)

Ponadto przedstawiciele Stowarzyszenia brali udział w konferencjach naukowych:

- 29 czerwca 2015 r. pt. „Rozwój badań mózgu – nadzieja na lepsze zdrowie”, zorganizowanej przez Polską Akademię Nauk, na której eksperci mówili m.in.: o innowacyjnych metodach leczenia choroby Alzheimera oraz wpływie mózgu na nasze codzienne zachowania;
- w dniach 23-25 września 2014 r. w XVII Międzynarodowej Konferencji Opieki Długoterminowej w Toruniu pt. „Zarządzanie jakością opieki w aspektach: ekonomicznym, medycznym i społecznym”, podczas której eksperci z różnych krajów europejskich prowadzili wykłady dotyczące m.in.: jakości życia w przebiegu choroby przewlekłej, optymalizacji kosztów w opiece długoterminowej;
- w okresie od 15 -17 września 2015 r. w XVIII Międzynarodowej Konferencji Opieki Długoterminowej w Toruniu pt. „Zrozumieć osobę niepełnosprawną –

trudne sytuacje w opiece długoterminowej", w trakcie której omawiane były m.in.: sprawy związane z opieką nad chorym w terminalnej fazie choroby.

(dowód: akta kontroli str. 17 i 81-84)

Od 14 czerwca 2014 r. przy Stowarzyszeniu działa Grupa Wsparcia dla opiekunów osób chorych na Alzheimera, która spotyka się cyklicznie co miesiąc. Celem spotkań jest wymiana doświadczeń między opiekunami, zdobycie wiedzy na temat choroby. W spotkaniach tej grupy uczestniczy średnio około 10 osób odczuwających przeciążenie opieką nad swoimi bliskimi. Do poprowadzenia zajęć zapraszani są psycholodzy, terapeuci zajęciowi, rehabilitanci, lekarze, pielęgniarki.

(dowód: akta kontroli str. 12 i 19)

Stowarzyszenie w latach objętych kontrolą przeprowadzało badania przesiewowe pamięci podczas organizowanych pikników integracyjnych w Ptaszkach⁷ oraz na Dniach Otwartych Wspierania Ekonomii Społecznej w Zbuczynie, zorganizowanych dniu 6 lipca 2014 r. przez Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej⁸.

(dowód: akta kontroli str. 12-20 i 51)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

NIK pozytywnie ocenia działania i uzyskane efekty w obszarze objętym kontrolą. Stowarzyszenie aktywnie uczestniczyło w wypracowaniu polityki zdrowotnej, opiekuńczej i społecznej wobec osób z chorobą Alzheimera oraz ich rodzin.

2. Realizacja zadań związanych ze świadczeniem usług medycznych, opiekuńczych i społecznych osobom z chorobą Alzheimera oraz wsparciem ich rodzin, w tym ich finansowanie.

Stowarzyszenie, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o wolontariacie, realizuje m.in. zadania w zakresie pomocy społecznej, poprzez prowadzenie Domu Pomocy Społecznej dla osób z chorobą Alzheimera w Ptaszkach z filią w Kukawkach⁹ dla osób przewlekle psychicznie chorych¹⁰, w których przebywa 50 osób z terenu całej Polski z chorobą Alzheimera i innymi chorobami otępiennymi oraz przewlekle psychicznie chorych.

(dowód: akta kontroli str. 72-77)

W latach 2014 – 2015 Stowarzyszenie zrealizowało 7 działań z udziałem środków publicznych, których koszty ogółem wyniosły 97,6 tys. zł i zostały sfinansowane z budżetu Samorządu Województwa Mazowieckiego w wysokości 19,0 tys. zł¹¹, ze środków PFRON¹² w wysokości 29,1 tys. zł¹³ oraz środkami własnymi w kwocie 49,5 tys. zł. Działania te polegały na zorganizowaniu:

- 21 i 28 maja 2014 r. wycieczek do Warszawy, w których wzięło udział 20 mieszkańców DPS-u i 10 opiekunów;
- 7 czerwca 2014 r. imprezy integracyjnej pt. „Jubileuszowe Spotkanie Sobótkowe”, w Kukawkach, w której udział wzięło ponad 300 osób, w tym około stu niepełnosprawnych,
- w okresie od 1 sierpnia do 15 października 2014 r. kampanii informacyjno-promocyjnej na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i przeciwdziałaniu ich dyskryminacji pt. „Afirmacja godności człowieka niepełnosprawnego” pod hasłem

⁷ Zorganizowanych w dniach: 13 września 2014 r. i 6 września 2015 r. podczas, których przebadano po około 50 osób.

⁸ Przebadano około 60 osób.

⁹ Dalej także: DPS.

¹⁰ Wpisany do rejestru domów pomocy społecznej województwa mazowieckiego pod poz. nr 9.

¹¹ Na kampanię informacyjno-promocyjną na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i przeciwdziałaniu ich dyskryminacji pt. „Afirmacja godności człowieka niepełnosprawnego”.

¹² Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

¹³ Na zorganizowanie wycieczek w 2014 i 2015 r. oraz czterech pikników integracyjnych (po 2 w każdym roku objętym kontrolą).

Ustalone
nieprawidłowości

Ocena częściowa

Opis stanu
faktycznego

„Dlaczego dziadek sika do słoika?” Kampania miała za zadanie popularyzację wiedzy na temat choroby Alzheimera i zwrócenie uwagi na problem, jakim jest ta choroba. Kampania ta zakończyła się ogólnopolską konferencją w dniu 12 września 2014 r., w której uczestniczyło ponad 100 osób. W trakcie kampanii na terenie miasta Siedlce i powiatu Siedleckiego oraz w miejscowościach powiatów: Łuków, Sokołów Podlaski, Międzyrzec Podlaski i Garwolin zostały zamieszczone materiały informacyjne wydane przez Stowarzyszenie, w formie ulotki (5000 szt.), folderu (300 szt.) i plakatów (500 szt.) Przedstawiciele Zarządu gościli w kilku audycjach radiowych w Radiu dla Ciebie, ESKA, Radio Podlasie oraz na antenie TVP Info i TV Wschód. Informacja o tej kampanii dotarła poprzez facebook do ponad 5400 osób i zwiększyła się liczba odwiedzających stronę internetową Stowarzyszenia z 206 gości w czerwcu do 742 we wrześniu. 2014 r.

- 13 września 2014 r. pikniku integracyjnego pod hasłem „Radość w Ptaszkach”, w którym udział wzięło około 300 osób,
- 28-31 maja 2015 r. wycieczki do trójmiasta dla 30 osób, w tym 20 mieszkańców i 10 opiekunów,
- 21 czerwca 2015 r. imprezy integracyjnej pt. „Spotkanie Sobótkowe”, w której udział wzięło ponad 300 osób, w tym około stu niepełnosprawnych,
- 6 września 2015 r. imprezy integracyjnej pt. „Radość w Ptaszkach”, w której uczestniczyło ponad 200 osób.

W imprezach integracyjnych uczestniczyły rodziny chorych oraz okoliczni mieszkańcy i władze miast i gmin. Uczestnicy tych spotkań zapoznali się ze specyfiką chorób otępiennych, pracą terapeutyczną, rehabilitacyjną oraz opieką nad ludźmi chorymi. W spotkaniach uczestniczyli artyści scen polskich, np. w 2014 r. Cezary Żak, a w 2015 r.: Małgorzata Pieńkowska, Małgorzata Ostrowska-Królikowska, Barbara Kurdej-Szatan.

Wszystkie ww. zadania zostały zorganizowane zgodnie ze złożonymi ofertami oraz terminowo i prawidłowo rozliczone ze zlecniodawcami.

(dowód: akta kontroli, str. 13,14, 50, 57-58, 79-80 i 85-95)

Oprócz ww. działań Stowarzyszenie m.in.:

- w czerwcu 2015 r. przyłączyło się do akcji zbierania podpisów pod „Deklaracją z Glasgow” zorganizowaną przez organizację międzynarodową Alzheimer Europe, która wzywa do stworzenia Europejskiej Strategii w sprawie demencji oraz narodowych strategii/planów w każdym kraju w Europie. Sygnatariusze wzywają także światowych przywódców do uznania demencji za priorytet zdrowia publicznego oraz do opracowania globalnego planu działań w zakresie demencji. W akcji, która trwała od czerwca do listopada zebrano łącznie 514 podpisów z 733, które Polska przekazała do Luksemburga;
- 10 października 2015 r., w ramach kampanii edukacyjnej „Pacjenci Pacjentom w neurologii” wspólnie z Fundacją Wygrajmy Zdrowie, zorganizowało szkolenie pt. „Rola żywienia w chorobach neurologicznych” dla mieszkańców Siedlec i Powiatu Siedleckiego opiekującymi się chorymi na chorobę Alzheimera, Parkinsona oraz po udarze mózgu. Poprowadził je kierownik Zakładu Dietetyki Wydziału Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie dr hab. n med. Dariusz Włodarek.
- organizowało i prowadziło krótkie turnusy pobytowe całodobowe dla chorych, w przypadku, gdy ich opiekunowie nie mogli się nimi opiekować z różnych przyczyn losowych (np. choroba, wyjazd).

(dowód: akta kontroli, str. 10-20)

Ustalono
nieprawidłowości

Ocena częściowa

Źródłem finansowania działalności Stowarzyszenia były przychody, które wyniosły w 2014 r. 1 832,4 tys. zł¹⁴ i 1 995,7 tys. zł¹⁵ w 2015 r. Koszty poniesione przez Stowarzyszenie na realizację zadań statutowych wyniosły odpowiednio 1 761,7 tys. zł oraz 1 826,4 tys. zł, i związane były głównie z prowadzeniem DPS (w 2014 r. - 1 706,4 tys. zł i w 2015 r. - 1 772,6 tys. zł.

(dowód: akta kontroli, str. 59-60)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Stowarzyszenie prawidłowo realizowało swoje zadania statutowe związane ze świadczeniem usług medycznych, opiekuńczych i społecznych osobom chorym na chorobę Alzheimera i wsparciem ich rodzin, a także prawidłowo wydatkowało i rozliczyło otrzymane dotacje ze środków publicznych.

IV. Uwagi i wnioski

Przedstawiając powyższe oceny Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

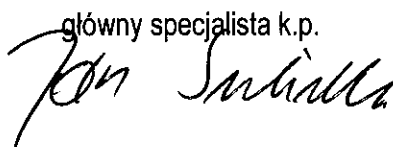
Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁶ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Warszawa 24 czerwca 2016 r.

Kontroler
Jan Sulima
główny specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

WICE DYREKTOR
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Warszawie
Janusz Łojewski

¹⁴ W tym: 1 729,1 tys. zł z tytułu wpłat mieszkańców DPS za pobyt i osób kierujących, 50,0 tys. zł z dotacji oraz z pozostałej działalności – 48,3 tys. zł (składki członków, 1 % podatku, wartość produktów otrzymanych z Banku Żywności w Siedlcach).

¹⁵ W tym: 1 904,0 tys. zł z tytułu wpłat mieszkańców DPS za pobyt i osób kierujących, 50,6 tys. zł z dotacji i darowizn oraz z pozostałej działalności – 41,1 tys. zł (składki członków, 1 % podatku, wartość produktów otrzymanych z Banku Żywności w Siedlcach).

¹⁶ Dz.U. z 2015 r., poz. 1096.